

över det viktigaste. Det är svårt att finna en rimlig förklaring till detta. Det kan näppeligen bero på bristande utrymme. Runorna stå ingalunda trångt, och det har blivit plats över både i början och slutet. Det har givetvis alltid varit det väsentliga i runmästarens uppgift att lägga upp en slinga, som kunde rymma det som han skulle meddela. Det ligger nära till hands att tänka sig, att en fortsättning av inskriften har funnits på en annan sten i närheten och att sålunda här två stenar tillsammans ha utgjort en minnesvård. Man måste då emellertid konstatera, att den andra runstenen vid Sandbro, den numera saknade U 1058, av den kända delen av inskriften att döma, icke kan ha varit denna parsten till U 1057. Man kan icke undgå att ställa frågan: är detta en runsten i vanlig mening, en verklig minnessten? Eller har ristaren, utan att ha något uppdrag, endast roat sig med att förse en sten med runor och slingor i vanlig stil? Några av runorna ha ett egendomligt utseende: **s**-runorna och framför allt **12 y**. Hör **11 o** till det föregående **7—10 stin** (*stino stæina* 'stenar') eller till det följande **12—16 yftia**? Och vad är det i så fall för en underlig stavning **oyftia**? Också stenens placering verkar något missantäkt. Den står rätt långt från nutida bebyggelse, och det är svårt att tro, att här under forntiden skulle ha gått någon viktigare färdeled fram.

Längst ned prydes ristningen av en repstav (se U 1039).

Såsom förut har framhållits, är U 1057 sannolikt ett verk av samme ristare, som har utfört den bättre bevarade U 1051.

1058. Sandbro, Björklinge sn.

Litteratur: B 529, L 250. Ransakningarna 1667—84; J. Peringskiöld, *Monumenta* 2, bl. 89; UFT h. 10 (1882), s. 177; E. Brate, *Svenska runristare* (1925), s. 94; J. Eriksson, *Inventering av fornminnen i Björklinge socken*, 1926 (ATA).
Avbildning: J. Leitz och J. Hadorph, träsnitt (i Peringskiölds *Monumenta* och B 529).

Runstenen, som numera är förkommen, omtalas första gången i kyrkoherden Ericus Hofvenius' förteckning över »gambla Monumenter och Antiquiteter» i Björklinge socken 1667: »Ähn Een Stoor Rundsteen mitt för Sandbroo Porten (?), 2 alnar högh och 2 1/2 alnar bredh, dett Eena hörnet ähr afstödt.» — J. Peringskiöld, *Monumenta*: »på Sambro gårds backe finnes också en gammal uthritader sten, hafwandes allenast desse Runer behållne . . . Det öfrige är bortspiulkit och förnött, så att man nu inthet mehra kan wetha till hwilkens minne detta märke fordom uprättat warit.» Träsnittet har påskriften: »Sambro i Börklinge» (B 529: »Sambro»; L 250: »Sambro gärdesbacke»). — Runstenen finnes icke upptagen i Celsius' och Dybecks samlingar. J. Eriksson (1926): »Runsten vid Sandbro port är nu förkommen.» Den söktes förgäves också 1942.

Stenens höjd omkr. 1,75 m., bredd omkr. 1,15 m. Stenen har varit kluven uppifrån nedåt, och ungefär 1/3 saknas på högra sidan. Ristningsytan har, såsom Peringskiöld anmärker, varit mycket skadad och inskriften svårläst. Varken ornamentik eller runor ge på den enda bevarade avbildningen ett klart sammanhang.

Inskrift (enligt B 529):

kahu ok uhi · ristu runa . . .
5 10 15

kahu ok uhi ristu runa[*R*]

»**kahu och uhi** ristade runorna . . .»

Till läsningen: Runorna äro på träsnittet mycket kraftiga och normaliserade. Man kan vara oviss om huruvida detta fullt har motsvarat verkligheten. Mellan **6 k** och **7 u** är ett tomrum med en plats för en runa eller två. Likaså mellan **12 s** och **13 t**.

Fig. 286. U 1058. Sandbro, Björklinge sn.
Efter B 529.

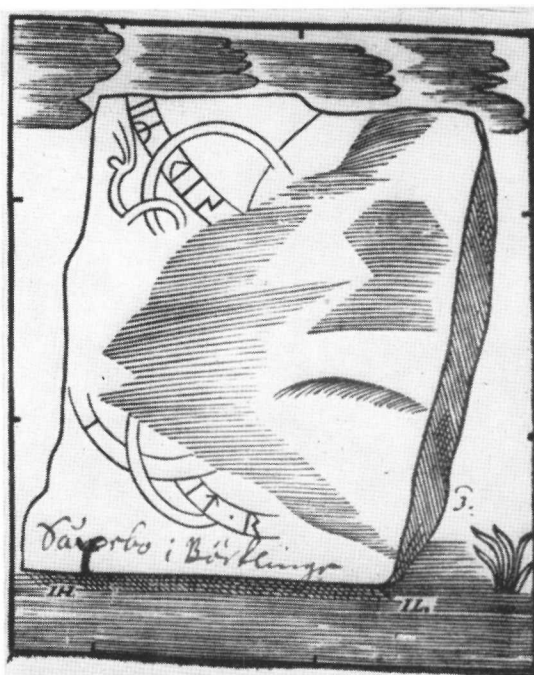

Fig. 287. U 1059. Såpebo, Björklinge sn.
Efter B 531.

J. Peringskiöld tolkar: »Kagge och Ugge uthögge runorna.» — *UFT* (1882): »Kahu (Gångva??) och Vige riste runorna.» Inskriften innehåller enligt Brate »en uppgift om två annars okända ristare. Namnet **kahu** kan antagas felläst för **kahr**, till vilket Lundgren, *Personnamn från medeltiden* upptager motsvarigheten *Kagus* (lat., slutet av 1100-talet), **uhi** kan vara isl. *Uggi*. Av sirningen återstår på teckningen en konstfull slingflätning, påminnande om Ingolv. Måhända är **kahu** förkortning av namnet **kakulfr**» (U 1062).

Att 1—4 **kahu** kan vara en felläsning för **kahr**, är ingalunda osannolikt. Det kan i så fall vara fråga om samma namn, som i andra inskrifter tecknas **kakr** (U 828, 925), ack. **kak** (U 137, U 1107 Skuttunge kyrka, Ög 135), **kakr** (Sö 314); se om detta Sö 314, U 137, 925). Om ett par runor gått förlorade framför 7—9 **uhi**, kan det andra namnet ha varit det välkända *Illugi*.

1059. Såpebo, Möboda, Björklinge sn.

Pl. 77.

Litteratur: B 531, L 249. Ransakningarna 1667—84; J. Peringskiöld, *Monumenta* 2, bl. 88; *UFT* h. 10 (1882), s. 177; J. Eriksson, *Inventering av fornminnen i Björklinge socken*, 1926 (ATA).

Äldre avbildning: J. Leitz och J. Hadorph, träsnitt (i Peringskiölds *Monumenta* och B 531).

Runstenen står vid östra sidan av den lilla vägen Såpebo—Kalbrunna, mitt emot torpet Möboda, 300 m. NV om Stora Såpebo. Platsen är utmärkt på Geologiska kartbladet »Salsta». Ristningen är vänd mot V, sålunda mot vägen.

Runstenen omtalas första gången av kyrkoherden Ericus P. Hofvenius i hans förteckning på »gambla Monumenter och Antiquiteter» i Björklinge socken 1667. Den stod »veedh Såpebo Vthmedh vägen, 2 alnar lång 2 alnar bred, sammaledes bookstafuerne mäst förnötta, allenast